

suurmaa pidi leiõri Louis Napoleoni valitsuse al veel mõni aeg elama. Iunni ta aastal 1871 iseseiswats tõusis, ja Saksamaal endis Iuningas rahvastele õiguse valitsimises taas aidata, mis õigus tänapäevani valitsib. Suur Rümmi sõda tegi Venemaa tema parematest poegadest lahiti ja lõppes Parliisi rahuga aastal 1856. Austria, keda Venemaa aastal 1849 nii sebralihult oti aidanud, näitas enna õis selles sõjas föige inetumasti tõlgest seega, et ta Venemaa vastu waenlajena üles astus. Waerwalt olid selle sõja haavatud paranenud, kui aastal 1863 Poolalad hallasid mässama, et rahvatvalitsust jalale seadida. Nende eitewõte läks nurja ja nad laotisid selle läbi ja viimased erodigused ära, mis Vene leiõrite arm nelli oli lõsinud. —

Aastal 1870 algas suur Sassa-Brantsuse sõda, milles Saksamaa Brantsuse leiõri Napoleon III. sõjawagede vastu võitis, nad võitis ja sõjatajuks tals ilusat maafonda ja 1250 miljoni rubla sai, ja Saksi leisriigi põhjendab, mis praegu veel seisab. Brantsuõmaa lõpetas oma leiseriigit ja asutas „olmanda wabariigi”, mis oasi-aastalt illa tugewamata läheb ja sindlamata saab. Selle suure sündmuse sõda ja hing oli Bismarck, selle aastasaja suurem riigimees.

7 aastat hiljem algas suur Vene-Türgi sõda. Bulgaaria sai wabali ja Türlane pidi mõned maatürid taotama ja 1400 miljoni rubla sõjalulu Venemaaile maalema. —

Selle aastasaja viimse aasta tähtsam politiline sündmus, kui mitte vast terve aastasaja lohta föige tähtsam — on Transvaali sõda, kus last wäilest wabadi-

riisti ühe meie aja föige wägewama Iuningriigiga elu ja surma peale meeleteitmises võitlevad. Mis on siis see aastel, mis neid hirmjale werewalamisele ajab? Inglaste auu on sadumas ja nende võitmatus saab selles sõjas omale ehit surma haava, ja Vuuride (Talupojad) iseseiswuse ja wabaduse päike õhvardab looja minna. Saab näha, kas Shuber'il on julgust ja usku hünda: päike seisva paigal Pretoorias ja luu Oranjes — ja kas see, kes maailma ja Inglaste suulistid juhib ja tema hüuet luuleb, ja kas wabaduse päile jääb Eüuna-õhvrila lohale seisma igaweste? —

Kui meie wäissematest politika sündmustest välisides mõõda läheme, lõppets tahame siisgi veel pilku hella Soomemaa peale, kus meie suguvennad elavad. 1809 aastal langeb Soomemaa Weneriigi wägewa valitsuse alla, kus talle lõrgemeelised Weneriigi Walitsejad wabaduse linnasid ja seadused linnatasid, misse varai temal elanilud hariduses ja heas elukorraas nii on töösnud, et nad la suurematele rahvastele eesfujulis võiwad olla. — Lähkume politika näitelawalt ja vaatame lühidelt, mis ajamerde wauw aastasada walmuwallas on suutnud torda saata.

Auurujdud ja elektroonagi on rahvastewahelise elu üsna uueks loouud. Raugused näisse ladunud olema. Auuruga sõidame maal ja merel; auur on igalpool inimest teenimas. Auur paneb tööt masinad täima. Elektroonagi ei anna auurule ühesgi tüüs järele, waid ta läib temast mitmes tüüs üle ja ette, nõnda et juba siit ja seal tuulufse: tulewil on elektroonäge paralt. Ees Neil ütleja'l ka oma jogu õigust ole. Elektroonagi